

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě Udržitelné uhlíkové cykly

(COM(2021) 800 final)

(2022/C 323/16)

Zpravodaj: **Arnold PUECH d'ALISSAC**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropská komise, 21. 1. 2022
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědný orgán	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato v sekci	4. 5. 2022
Přijato na plenárním zasedání	19. 5. 2022
Plenární zasedání č.	569
Výsledek hlasování	
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	221/0/4

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV se domnívá, že řešení rovnice evropské uhlíkové neutrality vyžaduje v našem hospodářství jak snížení emisí skleníkových plynů, tak navýšení propadu uhlíku a nalezení náhrad za fosilní uhlík. EHSV tedy souhlasí se sdělením Evropské komise, že k dosažení tohoto cíle bude třeba kombinovat všechny prostředky a řešení.

1.2 EHSV podporuje sdělení Komise, v němž se navrhuje dva druhy řešení pro odstraňování a ukládání uhlíku: řešení vycházející z přírody (tzv. „zemědělské ukládání uhlíku“) a průmyslová technologická řešení.

1.3 EHSV se domnívá, že odvětví půdy (zemědělství, lesnictví, rašeliniště atd.) může hrát aktivní úlohu v boji proti globálnímu oteplování a zároveň přispívat k celkové potravinové rovnováze, poskytovat cenově dostupné potraviny v dostatečném množství a kvalitě pro všechny a zajišťovat výnosy pro výrobce.

1.4 EHSV zdůrazňuje, že téma udržitelných uhlíkových cyklů musí být posuzováno komplexně. Navyšování propadu uhlíku a maximální míra nahrazování fosilního uhlíku bude nutně vyžadovat zvýšení produkce biomasy, což bude mít dopad na odvětví půdy.

1.5 Vzhledem k tomu, že zemědělství je přirozeným producentem emisí, se EHSV domnívá, že přímou souvislost s úspěšným rozvojem udržitelného uhlíkového cyklu bude mít zavádění postupů, které produkují méně emisí. Zemědělské odvětví se bude muset přizpůsobit změně klimatu, má-li se uspokojit rostoucí poptávka po potravinách a vytvořit udržitelný uhlíkový cyklus budoucnosti.

1.6 EHSV se proto domnívá, že zemědělské ukládání uhlíku by nemělo být vnímáno pouze jako obchodní příležitost, ale jako základní prvek budoucnosti evropského zemědělství a lesnictví a jako nástroj boje proti změně klimatu, který v souladu s dlouhodobou vizí EU pro venkovské oblasti pomůže zvýšit jejich odolnost⁽¹⁾.

1.7 EHSV se domnívá, že společná zemědělská politika (SZP) sama o sobě nebude schopna zajistit dosažení cílů uhlíkové neutrality: SZP bude muset poskytnout politický rámec, jenž připraví půdu pro přechod na nízkouhlíkové zemědělství (které produkuje méně emisí a více jich ukládá). Investiční podpora v rámci SZP může a měla by finančně bonifikovat ukládání uhlíku jako ekologickou službu a podporu příjmů zemědělců, ukládání uhlíku by však nemělo být obecnou podmínkou SZP; ještě větší důraz klade EHSV na nutnost další podpory rozvoje trhu s uhlíkem.

(¹) Viz zejména „Opatření v oblasti klimatu na rašeliništích prostřednictvím uhlíkového zemědělství“ v rámci stěžejní iniciativy „Odolné venkovské oblasti“ (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas_cs).

1.8. Uhlíkové kredity musí být odměnou za poskytnutou službu, tedy za ukládání atmosférického uhlíku, ale musí také podporovat přechod na nízkouhlíkové zemědělství. Do uhlíkových kreditů je tedy nutné investovat prostřednictvím transparentního a důvěryhodného systému, který bude odpovídat potřebám tohoto odvětví v oblasti ukládání uhlíku, ale také v oblasti snižování emisí. Důvěra se bude opírat o certifikaci, která bude vycházet z konkrétních podmínek každé země a bude přizpůsobena jejímu územnímu přístupu.

1.9. Pro rozvoj zemědělského ukládání uhlíku bude nezbytný jasný právní rámec, který budou členské státy sdílet, a to s ohledem na výzvy spojené s certifikovanými projekty zaměřenými na ukládání uhlíku, které se uvádějí ve sdělení Evropské komise.

1.10. EHSV upozorňuje, že členské státy nemají stejné investiční a podpůrné kapacity pro ukládání uhlíku a liší se též jejich kapacitami finanční a řídicí.

1.11 Vzhledem k tomu, že opatření v oblasti uhlíkového vyrovnání na hranicích neskýtají dostatečnou ochranu zemědělství, doporučuje EHSV zaměřit se též na dovážené výrobky a zajistit, aby nové i stávající obchodní dohody nutily exportní země využívat udržitelné uhlíkové cykly.

1.12 Pokud jde o průmyslová řešení, jako je trvalé ukládání CO₂ v geologických formacích nebo mineralizace uhlíku v inovativních agregátech, má EHSV za to, že tato řešení musí být udržitelná a musí zabránit negativním dopadům na biologickou rozmanitost, ekosystémy a komunity.

1.13 Návrh zemědělského ukládání uhlíku bude muset být součástí širšího přechodu k udržitelnému potravinovému systému.

1.14 Je třeba pamatovat na dobré životní podmínky pracovníků, předvídatelnost profesní dráhy a pracovní podmínky v zemědělství a na nutnost spravedlivé odměny, aby se zemědělci i pracovníci v odvětví zapojili do přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku a tato transformace se podařila.

2. Obecné připomínky

Uhlíková neutralita v roce 2050: řešení pro dodržení Pařížské dohody

2.1 Exponenciální nárůst koncentrace skleníkových plynů v atmosféře od průmyslové revoluce vedl ke globálnímu nárůstu teploty. Vědci se shodují, že je naléhavě nutné dosáhnout do roku 2050 celosvětově nulových čistých emisí a objem celosvětových emisí musí dosáhnout vrcholu do roku 2025, chceme-li omezit oteplování na + 1,5 °C ⁽²⁾.

2.2 IPCC odhaduje, že oteplení + 2 °C by v některých oblastech světa mohlo znamenat velmi výrazné riziko, že dojde k ohrožení zásobování potravinami. Podle Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) se očekává, že v letech 2009 až 2050 vzroste potřeba potravin o 70 % a bude třeba nasytit 9 miliard lidí.

2.3 Vzhledem k tomu, že naše produkce potravin je přirozeně závislá na klimatu, je kvůli naléhavé situaci v této oblasti i v oblasti potravin třeba se přizpůsobit.

2.4 Cílem Pařížské dohody je omezit oteplování na maximálně 1,5 °C až 2 °C. Evropská unie proto přijala Zelenou dohodu pro Evropu a začlenila cíl uhlíkové neutrality do roku 2050 do právního rámce pro klima. Za tímto účelem přijala dvě klíčové iniciativy:

— snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 nejméně o 55 % prostřednictvím návrhu legislativního balíčku „Fit for 55“,

— recyklace uhlíku z odpadních toků, udržitelných zdrojů biomasy nebo atmosféry (oběhové hospodářství, udržitelné biohospodářství, technologie potřebné pro zachycování a využívání uhlíku).

Potřeba zvýšit pohlcování uhlíku

2.5 Vzhledem k těmto skutečnostem EHSV souhlasí se sdělením Evropské komise, v němž se navrhuje dva druhy řešení pro odstraňování a ukládání uhlíku: řešení vycházející z přírody (tzv. zemědělské ukládání uhlíku) a průmyslová technologická řešení založená na zachycování a ukládání uhlíku přímo ze vzduchu pomocí technik, jako je DACCS (Direct Air Carbon Capture and Storage) nebo BECCS (Bio-Energy Carbon Capture and Storage, bioenergetika se zachycováním a ukládáním uhlíku).

⁽²⁾ Druhá část šesté hodnotící zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC), zveřejněná 28. února 2022: <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-cycle/>

2.6 Zemědělství, které přirozeně produkuje 11 % evropských emisí, k emisím přispívá, ale napomáhá také ke snižování emisí skleníkových plynů, protože plní funkci propadu uhlíku a přispívá k biohospodářství nefosilním uhlíkem.

2.7 Je tedy zřejmé, že cílem odvětví půdy je přispět k boji proti globálnímu oteplování a k celkové potravinové rovnováze tím, že zajistí cenově dostupné potraviny v dostatečném množství a kvalitě pro všechny, které vytvoří stabilní a kvalitní pracovní místa i výnosy pro producenty (viz zejména stanovisko o *potravinovém zabezpečení a udržitelných potravinových systémech* ⁽³⁾) a stanovisko o *spravedlivém potravinovém řetězci* ⁽⁴⁾).

2.8 Boj proti změně klimatu proto bude vyžadovat nástroje pro transformaci, které budou spravedlivé a dostupné všem členským státům a všem zemědělcům.

3. Konkrétní připomínky

Cíle v odvětví půdy: zmírňování, ukládání a potraviny

3.1 Řešení rovnice evropské uhlíkové neutrality vyžaduje v našem hospodářství jak snížení emisí skleníkových plynů, tak navýšení propadu uhlíku a nalezení náhrad za fosilní uhlík. EHSV tedy souhlasí se sdělením Evropské komise, že k dosažení tohoto cíle bude třeba kombinovat všechny prostředky a řešení.

3.2 Podle návrhu změny nařízení o LULUCF ⁽⁵⁾ v rámci balíčku „Fit for 55“ by uhlíkové zemědělství mělo podpořit dosažení navrhovaného cíle, podle něhož by odvětví půdy mělo v roce 2030 zajistit čisté pohlcení 310 milionů tun ekvivalentu CO₂. EHSV zdůrazňuje, že existují různé způsoby, jak zvýšit ukládání uhlíku, mimo jiné prostřednictvím hospodaření s půdou, obnovy lesů a obnovy přírodních ekosystémů (viz jeho stanovisko k tomuto tématu ⁽⁶⁾).

Řešení vycházející z přírody

3.3 V půdě je uloženo více uhlíku než v rostlinách nebo v atmosféře. Emise vzniklé kvůli spalování fosilních paliv, průmyslovým procesům a změnám ve využívání půdy se však kumulují v oceánech a dramaticky zvyšují koncentraci CO₂ v ovzduší, což je vážný problém.

3.4 Zemědělská činnost část emitovaného uhlíku recykluje prostřednictvím vázání uhlíku ze vzduchu do rostlinné hmoty, bioakumulace organických látek v půdě, biomateriálů a využití energie z lokálně pěstované biomasy.

3.5 Uhlíkové zemědělství se zaměřuje na snížení emisí CO₂ v ovzduší, ale existují i další emise skleníkových plynů související se zemědělstvím, které je třeba řešit (např. emise methanu a N₂O, které generují relativně (na kg) větší množství tepla než CO₂): chov hospodářských zvířat poskytuje organická hnojiva pro rostlinnou výrobu a jsou-li zvířata krmena lokálně vypěstovanými pícešinami, přispívá to oběhovým způsobem k potravinovému systému, jak je podrobně uvedeno ve stanovisku o *přínosech extenzivního chovu hospodářských zvířat a organických hnojiv v kontextu Zelené dohody pro Evropu* ⁽⁷⁾).

3.6 S ohledem na tyto otázky a různá řešení, která nabízí odvětví půdy, se zdá, že téma udržitelných uhlíkových cyklů je třeba posuzovat komplexně a zohlednit při tom rozmanitost jiných ekosystémových služeb poskytovaných zemědělskou půdou, než je ukládání uhlíku, a různých kapacit ukládání uhlíku v závislosti na půdních a biologických parametrech. Navyšování propadu uhlíku a maximální míra nahrazování fosilního uhlíku nutně vyžaduje zvýšení produkce biomasy.

3.7 Vzhledem k tomu, že zemědělství je přirozeným producentem emisí, přispěje zavádění postupů, které jich produkují méně, ke snížení emisí a k udržitelnému uhlíkovému cyklu. Navíc snižování emisí, zlepšování ukládání uhlíku a nutnost reagovat na rostoucí poptávku po potravinách přinese spolu s přizpůsobováním se změně klimatu (která má např. negativní dopad na sklizeň) četné výzvy, jež si vyžadují inovace a podporu pro toto odvětví.

⁽³⁾ Úř. věst. C 194, 12.5.2022, s. 72.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 517, 22.12.2021, s. 38.

⁽⁵⁾ COM(2021) 554 final.

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV *Zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví* (Úř. věst. C 152, 6.4.2022, s. 192).

⁽⁷⁾ Informační zpráva EHSV *Přínosy extenzivního chovu hospodářských zvířat a organických hnojiv v kontextu Zelené dohody pro Evropu*.

3.8 EHSV se proto domnívá, že návrh změny nařízení o LULUCF bude mít zásadní význam pro dlouhodobou klimatickou rovnováhu a že úloha zemědělského ukládání uhlíku by neměla být vnímána pouze jako obchodní příležitost, ale jako základní prvek budoucnosti evropského zemědělství.

3.9 Zhodnocování uhlíku se při zajišťování globálního potravinového zabezpečení potýká se třemi různými výzvami:

- ukládání atmosférického uhlíku do půdy,
- snižování emisí skleníkových plynů,
- přizpůsobení zemědělského odvětví změně klimatu.

3.10 Některé postupy hospodaření s půdou umožňují lepší ukládání uhlíku a patří mezi ně mimo jiné:

- zalesňování a opětovné zalesňování,
- agrolesnictví a další formy polykultury kombinující dřevinnou vegetaci a systémy pěstování plodin nebo živočišné výroby,
- využívání meziplodin, pokravných plodin, ochranné orby,
- přeměna orné půdy na půdu ležící ladem nebo na trvalé travní porosty,
- obnova rašelinišť a mokřadů.

3.11 Potenciál je významný, například podle iniciativy 4/1000 francouzského Národního výzkumného ústavu pro zemědělství, potravinu a životní prostředí (INRAE) činí maximální potenciální dodatečné zemědělské zásoby Francie ve vrchních 30 cm půdy 8,43 milionu tun uhlíku ročně.

3.12 V návaznosti na cíl nulového čistého záboru půdy do roku 2050, který je součástí Strategie EU pro půdu⁽⁸⁾, a na zájem zajištění této funkce propadu uhlíku a produkce biomasy doporučuje EHSV náležitou správu a ochranu orné půdy a s uspokojením konstatuje, že některé členské státy na tom pracují (například v Estonsku se připravují právní předpisy týkající se půdy).

3.13 Sdělení poukazuje na některé výzvy spojené s certifikovanými projekty zaměřenými na ukládání uhlíku, nenabízí však odpovědi, jak řešit tyto otázky:

- nestálost: zachycený uhlík uložený v půdě a biomase se může uvolnit do atmosféry, čímž se vyruší přínosy zmírňování změny klimatu,
- monitorování, vykazování a ověřování zachyceného uhlíku stále představují výzvu: je třeba zavést přesné vyčíslení skutečných dodatečných nákladů,
- zahrnutí nákladů na postupy ukládání uhlíku a snižování emisí skleníkových plynů v zemědělství.

3.14 A zapomínat by se nemělo ani na snižování emisí ze zemědělského odvětví prostřednictvím přizpůsobených postupů nebo nových technologií, neboť prioritou je úspornost a snížení emisí skleníkových plynů.

Řešení založená na průmyslovém zachycování, využití a ukládání uhlíku

3.15 Sdělení navrhuje tyto cíle: do roku 2028 by každá tuna zachyceného, přepravovaného, používaného a skladovaného uhlíku v průmyslových odvětvích měla být vykazována a evidována podle toho, zda je fosilního, biogenního nebo atmosférického původu, do roku 2030 by nejméně 20 % uhlíku použitého v chemických a plastových výrobcích mělo pocházet z udržitelných nefosilních zdrojů a do roku 2030 by každoročně mělo být z atmosféry prostřednictvím průkopnických projektů pohlceno a trvale uloženo 5 milionů tun oxidu uhličitého.

3.16 Fosilní uhlík bude muset být nahrazen udržitelnějšími toky recyklovaného uhlíku z odpadu, udržitelné biomasy nebo přímo z atmosféry.

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV *Nová Strategie EU pro půdu* (Úř. věst. C 290, 29.7.2022, s. 131).

3.17 Šestá zpráva IPCC⁽⁹⁾ vysvětluje, že do konce 21. století je třeba odstranit 100 až 1 000 Gt CO₂. Většina současných a potenciálních opatření na pohlcování uhlíku by mohla mít v případě zavedení ve velkém měřítku významný dopad na půdu, energii, vodu nebo živiny. EHSV se domnívá, že je zapotřebí účinná správa, aby se zabránilo konkurenčnímu využívání půdy, které může mít významný dopad na zemědělské a potravinářské systémy, biologickou rozmanitost a další funkce a služby ekosystémů.

3.18 Pro průmyslové zachycování, využití a ukládání uhlíku existují různé technologie (využití biomasy v budovách, BECCS, DACCS, zachycování a využívání uhlíku neboli CCU atd.), ale každá z těchto technologií má své výhody i nevýhody. EHSV proto konstatuje, že žádné jediné řešení nevyčnívá⁽¹⁰⁾.

3.19 Technologie BECCS například odstraňuje uhlík z atmosféry, přičemž zároveň vzniká teplo a energie. Musíme však zohlednit limity udržitelnosti použité biomasy. Projekty přímého zachycování ze vzduchu na Islandu a ve Skotsku jsou nákladné a v současné době stále velmi energeticky náročné.

3.20 **Zemědělství a lesnictví jsou hlavními aktéry v oblasti bioekonomiky.** Tato „fotosyntetická ekonomika“ přímo odráží jedinečnou schopnost rostlin produkovat nefosilní uhlík z atmosférického oxidu uhličitého.

3.21 Tyto technologie odstraňování uhlíku se budou muset zlevnit a budou muset zajistit trvalé ukládání a odstraňování uhlíku. Technologie zachycování CO₂ mohou být energeticky velmi náročnými procesy. Musí využívat obnovitelné zdroje energie, být udržitelné a zabránovat negativním dopadům na biologickou rozmanitost, ekosystémy a dostupnost půdy.

4. Nástroje pro rozvoj zemědělského ukládání uhlíku v Evropě

Evropská unie: stanovení základní míry pro nízkouhlíkové zemědělství

4.1 Komise ve svém sdělení uvádí, že využití vnitrostátních nástrojů SZP (vnitrostátních strategických plánů), jakož i cílů stanovených v nařízení LULUCF může být jen přínosné. Úkoly a cíle nařízení LULUCF jsou takové, že je třeba použít všechna řešení.

4.2 SZP v této souvislosti může pomoci definovat na příslušné územní úrovni základní míru, pokud jde o snižování emisí, ukládání uhlíku a přizpůsobení odvětví, například prostřednictvím ochrany trvalých travních porostů nebo agroekologické infrastruktury. Reforma SZP v roce 2023 rovněž umožní posílit opatření v oblasti klimatu prostřednictvím ekoschémat, podobně jako chrání sociální podmíněnost.

4.3 Vzhledem k tomuto počtu cílů se však EHSV domnívá, že SZP sama o sobě nebude schopna dosažení cílů uhlíkové neutrality zajistit. SZP by měla poskytnout politický rámec, jenž připraví půdu pro přechod na nízkouhlíkové zemědělství, které produkuje méně emisí a více jich ukládá. EHSV se domnívá, že investiční podpora v rámci SZP může a měla by finančně bonifikovat ukládání uhlíku jako ekologickou službu a podporu příjmů zemědělců, ukládání uhlíku by však nemělo být obecnou podmínkou SZP; ještě větší důraz klade EHSV na nutnost další podpory rozvoje trhu s uhlíkem.

Uhlíkové kredity: nezbytná investice pro využití potenciálu zemědělské půdy

4.4. Řešení pro přizpůsobení a zmírnění dopadů zemědělství existují, ale jsou nákladná, spojená s riziky a někdy mají dopad na dlouhodobou ziskovost.

4.5 EHSV se domnívá, že pokud se mají zemědělci a pracovníci v zemědělství zavázat k přechodu na nízkouhlíkové zemědělství a uspět v něm, je nutné pro ně zajistit spravedlivou odměnu a dlouhodobý přístup k vlastnictví nebo pronájmu půdy.

⁽⁹⁾ <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-working-group-ii/>

⁽¹⁰⁾ Podrobněji k tématu viz stanovisko z vlastní iniciativy CCMI/190 *Úloha technologií pohlcování uhlíku v dekarbonizaci evropského průmyslu* (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

4.6 EHSV se domnívá, že **vyčíslení pozitivních externalit, které zemědělskými postupy šetrnými ke klimatu vznikají**, může umožnit zhodnocení v rámci soukromých smluv v rámci dobrovolného trhu a vydáním uhlíkových kreditů, s nimiž lze na tomto trhu obchodovat.

4.7 Vydávání uhlíkových kreditů bude vyžadovat větší spolupráci se zemědělci a bude muset zohlednit mezinárodní kontext. Jiné země již totiž svůj systém uhlíkových kreditů vytvořily: cena nedávno vydaných čínských povolenek na emise uhlíku je stanovena na 5,20 EUR/t v roce 2021 a v roce 2030 by mohla dosáhnout 20,5 EUR/t (v porovnání s projekty zemědělského ukládání uhlíku v Evropě, které v průměru pracují s 30 nebo dokonce 40 EUR/t) ⁽¹¹⁾.

4.8 Tyto evropské uhlíkové kredity bude proto nutné na konkurenčním trhu zatraktivnit, aniž by došlo k narušení integrity životního prostředí. Bez ekonomického a politického nástroje bude pro EU obtížné dražší lokální zachycený a nevyprodukovaný uhlík financovat a prodávat. Bude nutné zhodnotit pozitivní externality, jako je například francouzská certifikační značka pro nízkouhlíkové projekty Label bas-carbone ⁽¹²⁾.

4.9 Francouzská značka Label bas-carbone je oceněním za uhlík uložený i nevyprodukovaný (zemědělské emise CO₂, CH₄ a N₂O přepočtené na uhlík). Umožňuje zapojit všechny zemědělce do procesu přechodu na nízkouhlíkové a agroekologické zemědělství. V rámci francouzské značky Label bas-carbone je přechod na postupy, které výrazně snižují používání minerálních dusíkatých hnojiv, odměněn certifikovaným uhlíkovým kreditem. Jde o efektivní výsledek, protože tento kredit může být použit také jako odměna za snížení emisí N₂O.

4.10 EHSV se domnívá, že uhlíkové kredity musí být odměnou za poskytnutou službu, tedy za ukládání atmosférického uhlíku, ale musí také podporovat přechod na nízkouhlíkové zemědělství a dobré životní podmínky pracovníků, předvídatelnost profesní dráhy a pracovní podmínky v zemědělství.

4.11 EHSV proto doporučuje investovat do uhlíkových kreditů prostřednictvím transparentního a důvěryhodného systému, který bude odpovídat potřebám tohoto odvětví v oblasti ukládání, ale také v oblasti snižování emisí. Je třeba pamatovat na konsolidaci úlohy občanské společnosti a sociálních partnerů, a to zvláště pokud jde o posouzení sociálního dopadu uhlíkových kreditů.

4.12 Vzhledem k tomu, že opatření v oblasti uhlíkového vyrovnání na hranicích neskýtají dostatečnou ochranu zemědělství, doporučuje EHSV zaměřit se též na dovážené výrobky a zajistit, aby nové i stávající obchodní dohody nutily exportní země využívat udržitelné uhlíkové cykly.

Sociálně spravedlivý přechod na nízkouhlíkové zemědělství

4.13 EHSV upozorňuje, že členské státy ani zemědělci nemají stejné investiční a podpůrné kapacity pro ukládání uhlíku. Některé členské státy pak pocítují vážné dopady války na Ukrajině, které ovlivní jejich schopnost podporovat budoucí investice do ukládání uhlíku.

4.14 EHSV vyzývá k poskytnutí podpory a pomoci podnikům při odborném proškolení zaměstnanců, aby mohly přejít na nové nízkouhlíkové modely zítřka. Do státní podpory investic v oblasti uhlíku by proto bylo vhodné zahrnout v souladu s úmluvami MOP sociální podmíněnost, aby se zamezilo pracovním podmínkám spojeným s nízkou odměnou, neexistující ochranou a nejistotou. Důležitým faktorem je též přístup k inovacím a sdílení osvědčených postupů.

4.15 EHSV zdůrazňuje zásadní otázku vzdělávání a podpory zemědělců a pracovníků v zemědělství.

V Bruselu dne 19. května 2022.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

⁽¹¹⁾ https://www.citepa.org/fr/2021_07_b05/

⁽¹²⁾ <https://www.ecologie.gouv.fr/label-bas-carbone>